

อธิบาย
พิชังเตก

ใน

อุตตฺรนิกาย

คณะสงฆ์จีนนิกาย

พิมพ์เป็นธรรมบรรณาการ

อุทิศพระกุศลถวายในงานพระเมรุ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

(ปลด กิติโสภณ มหาเถระ)

พระสังฆราช

องค์สกลมหาสังฆปริณายก

วันที่ 18 พฤศจิกายน 2505

อส
ส247๑
2505

At the bottom of the page, there is a faint, illegible line of text, possibly a footer or a page number, which is too light to be transcribed accurately.

0.2.1.4

๑๙๗๘

๒๑

๒๒

๒๓

๒๔

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961132339

พลอากาศเอก ทรัพย์สิน หงตฤณ
มอบให้ห้องสมุดรัฐสภา

คำนำ

วันที่ ๖ / ๑ พ. / ๒๕๒๕
เลขที่ ๐๕๒๗
๒๕๐๕

ในพิธีพระราชกุศล ถวายพระเพลิงสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ พระสังฆราช ในวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๕ นี้ คณะสงฆ์จีนนิกายมปรารภว่า สมเด็จพระสังฆราชได้ทรงมีคุณูปการอย่างมหาศาลต่อพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ทุกคณะ ว่าโดยเฉพาะในคณะสงฆ์จีนทรงเป็นร่วมโพธิ์ซึ่งปกแผ่อำนวยความร่วมมือ และทรงมีพระเมตตาต่อพระคุณท่านเจ้าคณะใหญ่จีน พระอาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตรอย่างยิ่ง ทรงเอาพระทัยใส่ในสุขทุกข์ในส่วนตัวของท่านเจ้าคณะใหญ่ ในยามท่านเจ้าคณะใหญ่จีนอาพาธ ทรงทราบข่าวก็เสด็จมาเยี่ยม เมื่อเสด็จกลับจากต่างประเทศทุกครั้งก็ทรงประทานของฝากแก่ท่านเจ้าคณะใหญ่จีนเป็นอนุสรณ์ ทรงประทานกำลังใจ และพระโอวาทแก่ท่านเจ้าคณะใหญ่พร้อม ทั้ง ฐานานุกรม ในฝ่ายจีนนิกายในการบริหารการคณะสงฆ์จีนเนื่อง ๆ อันพระคุณทั้งนี้ย่อมตรึงตราอยู่ในดวงจิตของพระภิกษุสามเณรจีนทุกรูป

คณะสงฆ์จีนภายใต้การนำของพระคุณท่านเจ้าคณะใหญ่ได้นำเทัญกุศลพิธีกึ่งเด็กอุทิศถวายแด่พระองค์ท่าน โดยเสด็จพระราช

กุศลศตมวารเป็นเวลา ๒ วัน ๒ คืนคราวหนึ่งแล้ว มาบัดนี้เป็นวาระ
ถวายพระเพลิงพระสรีระของพระองค์ พระเดรานุเดระภิกษุสามเณร
ในฝ่ายจีนิกายจึงร่วมกันจัดพิมพ์หนังสืออธิบาย พิธี กงเต็กโดยเสด็จ
พระราชกุศลแจกเป็น ธรรม บรรณาการแก่ ท่าน ผู้มา ถวาย พระเพลิง
เพื่ออุทิศพระกุศลน้อมถวายแด่องค์พระประมุขสงฆ์ พระองค์ นั้น
ตามยถาพล้ง.

คณะสงฆ์จีนิกาย

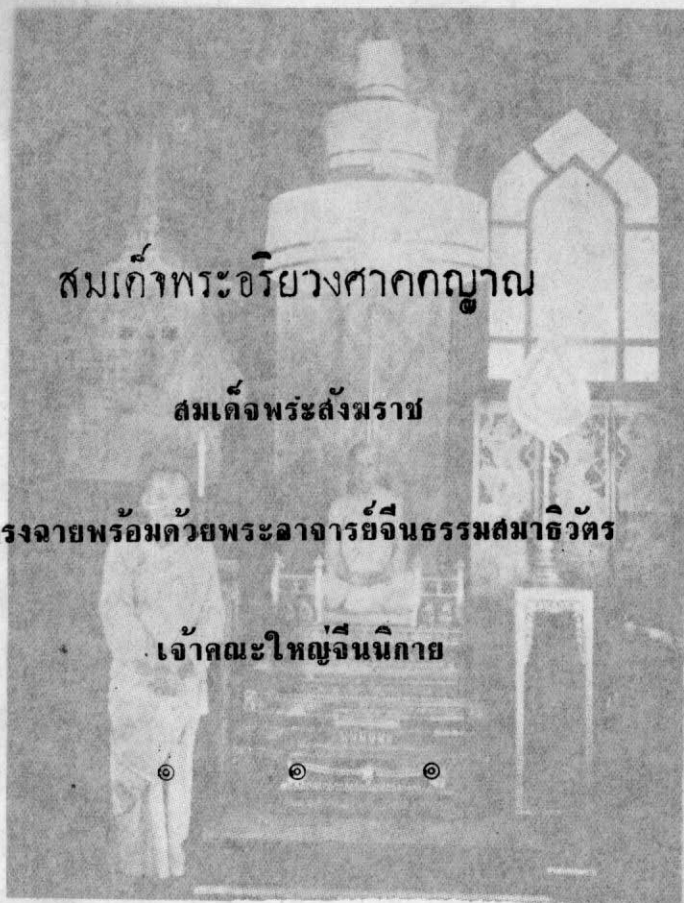
๑๘ พ.ย. ๑๕

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

สมเด็จพระสังฆราช

ทรงฉายพร้อมด้วยพระอาจารย์จันทรมสมาธิวัตร

เจ้าคณะใหญ่จีนิกาย

รูป ฉาย สมเด็จพระสังฆราชจันทรมสมาธิวัตร พร้อมด้วยพระอาจารย์จันทรมสมาธิวัตร
ผู้ปฏิบัติคุณธรรมสูงส่ง พุทธบริษัททั่วไทย เป็นที่ศรัทธาเลื่อมใส และ
เลื่อมใสในพระสงฆ์ไทย เป็นอันมาก ทรงเป็นผู้นำในทางธรรมการ
สมเด็จพระสังฆราชเจ้าคณะใหญ่จีนิกาย
๑ ธันวาคม ๒๕๓๓

พระสงฆ์ พ.ร. อธิการบดีชั้นธรรมวิเศษ วัดสุทัศน์สุทนต์
 ผู้ปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพฯ ชั้นวิเศษชั้นพิเศษ เป็นเจ้าพิธีแห่งสุทนต์ และ
 คณะสงฆ์ในเขตปกครองชั้นพิเศษชั้นวิเศษ เป็นเจ้าพิธีในเขตสุทนต์
 สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ ๒๖
 ๑ กันยายน ๒๕๐๓

สารบัญ

	หน้า
พิธีงเด็กและเบื้องต้นแห่งพิธีงเด็ก	1
จัดเตรียมห้องพิธี	7
พิธีอัญเชิญเสด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า	8
พิธีอัญเชิญดวงวิญญาณ	8
พิธีอาบนำดวงวิญญาณ	9
พิธีข้ามสะพาน	8
พิธีบอกประกาศทั่วเทวโลกและยมโลก	11
พิธีไปรดดอกไม้	12
พิธีเปิดประตูนรก	12
พิธีลอยกระทง	15
พิธีสวดพระพุทธรมณฑ์หัตมูทา	16
พิธีถวายสังฆภัตตา์แด่พระสงฆ์จากสิบทิศ	18
พิธีทิ้งกระจาด	20
พิธีอัญเชิญสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จกลับ	22
พิธีส่งวิญญาณกลับสู่ภพ และจบพิธีงเด็ก	22

พิธีกึ่งเด็ก

ใน

อุตฺตรวนิกาย

功 德

พิธีกึ่งเด็ก ตามอนุศาสน์ของสมเด็จพระบรมศาสดาใน

นิกายมหายานหรืออุตฺตรวนิกายแห่งพระพุทธศาสนา มีอรรถว่าเป็น ศาสนพิธีประกอบการบ้ตติทาน (คือการให้ส่วนบุญ) และเพิ่มเสริม บุญญภาคแก่ดวงวิญญาณผู้ล่วงลับไป ประสบสุคติในแว่นแคว้น ดินแดนอุดมสถานโลกหน้า.

พิธีกึ่งเด็ก ประกอบด้วย บูรธาทายาท, วงศ์ญาติ, ญาติเกี่ยวดอง, บุตรหลาน, มิตรหรือสหาย เป็นต้นพระภิกษุคณะ หนึ่งมาเจริญพระพุทธมนต์ อยู่เชิญดวงวิญญาณผู้มรณะมานมัสสมา- **สมมติให้อุปการะ** โนต่อพระศรีรัตนตรัย อันมีพระพุทธ, พระธรรม, และพระสงฆ์. พร้อมด้วยมีการบริจาครไทยทานต่าง ๆ บำเพ็ญกุศลให้แก่ผู้มรณะ

เพื่อแสดงความกตัญญูแก่ผู้ที่ล่วงลับไปให้ประสบความสุขความสบายในแดนสุขภูมิ ในกาลเวลาถัดจากวันตายเป็นต้นไป และระบุนามผู้เป็นเจ้าของภาพไว้ดังนี้—

ในสัปดาห์แรก (7 วันแรก) บรรดาทายาทเป็นเจ้าของภาพ.

ในสัปดาห์ที่ 3 (ครบ 7 วันครั้งที่ 3) บรรดาบุตรชายเป็นเจ้าของภาพ.

ในสัปดาห์ที่ 5 (ครบ 7 วันครั้งที่ 5) บรรดาญาติฝ่ายเกี่ยวดองหรือมิตรสหายเป็นเจ้าของภาพ.

ในสัปดาห์ที่ 7 (ครบ 7 วันครั้งที่ 7 หรือเรียกว่า 50 วัน) บรรดาทายาท, วงศ์ญาติเป็นเจ้าของภาพ

ในสัปดาห์ที่ 14 (ครบ 7 วันครั้งที่ 14 หรือเรียกว่า 100 วัน) บรรดาทายาท, วงศ์ญาติเป็นเจ้าของภาพ.

เฉพาะในสัปดาห์ที่ 3 กับที่ 5 ในระยะหลัง ปรากฏว่าผู้เป็นเจ้าของภาพมีฐานะกิจจำเป็นไม่สามารถจะประกอบพิธี ได้ตามกำหนดก็เลื่อนวันไปกระทำพิธีเอาในวันเลื่อนขึ้นมาหรือดัดลงไป แล้วแต่โอกาสจะอำนวย และได้ถือปฏิบัติกันในปัจจุบันนี้.

คำ กิงเต็ก นี้ เป็นสองคำรวมกัน คือ—

1. กิง 功 และ 2. เต็ก 德

คำว่า กิง

ในพระพุทธศาสนา ลัทธิ มหายาน มี อรรถ หมายถึง ว่า “การกระทำในสิ่งที่เกิดบุญ, ที่ชอบ, ที่เป็นประโยชน์, ที่เป็นกุศลแทนวิญญานผู้มรณะเพื่อประสพความสุขความสบาย และผลแห่งศีลที่วิญญานได้รับต่อหน้าพระพุทธรูปปฏิมากร กับผลแห่งไทยทานที่ได้บริจาคแก่ปวงกุต, บิศาจ, เปรต, อสุรกายใหญ่่น้อย และมนุษย์อันไร้ที่พึ่งเหล่านี้ จะบังเกิดชุมทรัพย์ คือ บุญกุศลแก่วิญญานผู้มรณะ.”

คำว่า เต็ก

มีอรรถอธิบายว่า

“กุศลบุญอันเกิดจากกรรมอันดีงาม อำนวยหิตานุหิต ประโยชน์ (ประโยชน์จากการถือกุศลใหญ่่น้อย) น้อมอุทิศให้แก่วิญญานผู้มรณะบรรลุดังปัตตานุโมทนา (การอนุโมทนาส่วนบุญที่ผู้

อื่นให้) และด้วยเดชอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและอนุภาพแห่ง
ปรีตติคุณคุณธรรมนี้ จะคลบบันดาลให้ความสุขสัจโยค กับ บุญคุณสม
บัติแก่วิญญาณ์ผู้มรณะ."

เบื้องตมเฝ้าแห่งการมีพิชังงเด็กขนนั้น ในพระคัมภีร์

สูตรมีกล่าวไว้มากเรื่องด้วยกัน ดังจะยกมาบรรยายเป็นอุทาหรณ์
เพียงสองเรื่อง ดังต่อไปนี้:—

เรื่องที่หนึ่ง

ในสมัยพระพุทธกาล มี บุตรเศรษฐีคนหนึ่งในกรุง
สาวัตถีได้กระทำมาตุฆาต (คือฆ่ามารดา) ในขณะที่โหระจริตเข้า
ครอบงำ ครั้นแล้วก็รู้สึกตัวเกรงกลัวต่อบาปกรรม จึงได้ไป
อุปสมบทเป็นภิกษุเพื่อบรรเทาบาป ฟอกตนให้บริสุทธิ์. ในระหว่าง
บวชเป็นพระภิกษุอยู่นั้นได้ห่มนสวคมนต์ ภาวนา ขอ ลู แก่ โทษ ตลอด
เวลา. ต่อมาไม่ช้าพระภิกษุรูปนั้นก็ถึงแก่มรณะภาพลง กรรมชั่วที่
ได้ประกอบไว้แต่หนหลังได้นำวิญญาณ์เขาไปทนทุกข์เวทนาทรมานอยู่
ในนรกต้องกรรมกรรมต่าง ๆ

ภายหลังยังมีพระภิกษุอีกรูปหนึ่ง ผู้เป็นศิษย์ของพระภิกษุ
ที่ตายไปตกนรกอยู่นั้น เมื่อได้ฉานสมาบัติแล้วเสด็จไปเห็นอา-
จารย์ของตนกำลังทนทุกข์เวทนาอยู่ในอเวจีก็เกิดความสงสาร จึงประ-
กอบพิธีงัดเต๊กขึ้น อัญเชิญวิญญาณอาจารย์มายังพิธีขอขมากรรม
ต่อพระศรีรัตนตรัย กับทำบุญถวายแก่ พระพุทธ, พระธรรม
พระสงฆ์, ทำทานแก่มนุษย์ยากจนไร้ที่พึ่ง, แก่สัตว์ใหญ่น้อยต่าง ๆ
อุทิศไทยทานแก่บรรดาญาติ, บิณฑู, และเปรตในนรก แล้วแผ่
กุศลแก่วิญญาณอาจารย์ไป.

การบำเพ็ญกุศลใน ในพิธีงัดเต๊ก นี้ ได้บังเกิดผลแก่วิญญาณ
อาจารย์ หลุดพ้นจากอเวจีไปสู่สุคติตามควรแก่การณ์ (คือ ได้ไป
เกิดใหม่ใช้วิบากกรรมและสะสมบารมีไปสู่สุคติ).

จบเรื่องทีหนึ่ง

เรื่องที่สอง

ในสมัยราชวงศ์เหลียง อันมี พระเจ้าเห่ต๋ยงบูต ครอง
ราชย์เมื่อ พ.ศ. 1450 นี้เอง พระองค์ทรงเป็นศาสนูปถัมภก, ทรง

ผนวชถึงสองครั้ง. ทรงปฏิสังขรณ์บำรุงวัดวาอารามทั่วแผ่นดิน
และทรงเจริญพระพุทฺธมนต์เข้าและค่าเป็นกัจฉัตร์.

ส่วนพระนาง ยู่ฮองเฮา ทรงเกลียดชังพระพุทฺธศาสนา
ถึงกับครั้งหนึ่งได้นำเอาพระคัมภีร์ธรรมของพระสวามีไปเผาหึ่ง. ครั้น
พระนางสิ้นพระชนม์ลง กรรมชั่วให้วิบากผลแก่วิญญานพระนาง
ไปเป็นนรอยู่ในอบายภูมิ. วันหนึ่งงูตัวนี้ได้มาปรากฏควในสุบินหน้า
พระพักตร์พระเจ้าเหลียงบูตี พรรณณาเล่าถึงความชั่วที่ได้กระทำไป
เมื่อยังมีชีวิตอยู่ในนรกและรู้สึกตัวแล้ว จึงทูลขอพระกรุณาต่อพระ
สวามีให้ช่วยเธอพ้นจากกองทุกข์ครั้งนี้ด้วย.

พระเจ้าเหลียงบูตีจึงได้นิมนต์ พระอาจารย์จิง ผู้เป็น
พระภิกษุอายุโสและเคร่งครัดมากทำ พิธีกึ่งเด็ก อุทิศบุญกุศลให้แก่
พระนางไป. ต่อมาไม่ช้าพระนางได้มาเข้าฝันพระสวามีและกราบ
ทูลว่า เธอได้หลุดพ้นจากการเป็นนรไปสู่สุคติแล้ว.

จบเรื่องที่สอง

ในพระสูตรมีอรรถอธิบายไว้ดังนี้ ฉะนั้น การทำพิธีงเด็ก
บำเพ็ญกุศลแก้วิญญานผู้ที่ล่วงลับไปจึงได้ปฏิบัติกันต่อๆ มาทั่วประเทศ
จีนจนตราบเท่าทุกวันนี้.

การประกอบพิธีงเด็ก

พิธีงเด็คนั้นวางไว้เป็น 14 อันดับด้วยกัน คือ:—

อันดับ 1.

จัดเตรียมห้องพิธี

จะต้องจัดห้องพิธีชั่วคราว สมมติเป็นพระพุทธรูปมณฑลเศียรสีกา
มีโต๊ะประดิษฐานรูปพระพุทธรูปปฏิมา พระสัมมาสัมพุทธเจ้า, พระ
โกลิชนัยคุรุพุทธเจ้า, พระอมิตาภะพุทธเจ้า, พระมัญชุศรีโพธิสัตว์เจ้า,
พระสมันตภัททโพธิสัตว์เจ้า, พระอวโลกิตเศศวารโพธิสัตว์เจ้า, พระมหา
พัสถานปรพตโพธิสัตว์เจ้า, พระกษัตริครรภโพธิสัตว์เจ้า. ประดับ
ด้วยเครื่องสักการบูชา. พร้อมมุลมีพระภิกษุอย่างน้อย 3 รูปเข้าประกอบ
พิธี

อันดับ 2.

พิธีอัญเชิญสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมา

ประทับ

พระสงฆ์เริ่มแสดงพระพุทธรูปมณฑลเศกปริมณฑลที่บูชาให้สอาด
บริสุทธ์โดยประพรมด้วยน้ำพระพุทธรูปมณฑล เสร็จแล้วชมนมเทวดา
และเจริญพระพุทธรูปมณฑลอัญเชิญเสด็จสมเด็จพระ สัม มา สัม พุทธ เจ้า,
พระพุทธรูปองค์อื่น ๆ, พระโพธิสัตว์เจ้า มาประทับรับการบูชา
ณ ที่นี้

อันดับ 3.

พิธีอัญเชิญดวงวิญญาณผู้ที่ล่วงลับมายังโรงพิธี

พระสงฆ์สวดมนต์ ขอพระบารมีอภินิหารของพระพุท
ธเจ้า และพระโพธิสัตว์เจ้าส่งพระวิสุทธิรัศมีไปทั่วปรโลก นำดวง
วิญญาณผู้มรณะมายังมณฑลพิธี.

(อนึ่งได้จัดทำรูปสมมติด้วยกระดาษ เขียนนามและนามสกุล

ของผู้มรณะไว้สดแจ้ว. รูปกระตาศนี้ เรียกว่า ถึงพวน
สันสกฤต เรียกว่า ชวัชปฏิก แปลว่า ทรงรูปภาพหรือเครื่องหมาย
รูปภาพผู้มรณะ).

อันดับ 4.

พิธีอาบนําคดวงวิญญาน

พระสงฆ์สวดมนต์นำดวงวิญญานผู้มรณะเมื่อมาถึงไปชำระ
ไตรทวาร (คือทางหู ๓ ได้แก่ กาย, วาจา, และใจ.) ด้วยน้ำ
พระพุทธมนต์ เพื่อให้ดวงวิญญานนี้มีความสะอาดหมดจดบริสุทธิ์
และผ่องใสเบิกบานปราศจากความสะทกสะท้าน.

อันดับ 5.

พิธีข้ามสะพาน.

พระสงฆ์สวดมนต์นำดวงวิญญานผู้มรณะข้ามสะพานไป มอบ
เงินทองไว้แก่นายคลัง (สมมติ) เพื่อชำระหนี้สินต่างๆ ที่ชาติก่อนๆ
ได้กระทำไว้ในมนุษย์โลกและยมโลก (หมายถึงว่าทุกๆ คนเมื่อยังมี

การเวียนเกิด เวียนตาย ย่อมจะมีหนี้สินติดค้าง และบรรดาทายาท, พี่น้อง, บุตรหลานนำเงินทองมาชำระ (ณ บัดนี้) ให้เป็นการเสร็จสิ้นกันไป เพื่อวิญญาณผู้มรณะจะได้เป็นวิญญาณบริสุทธิ์ ปราศจากพันธะใด ๆ ผูกมัด และเป็นวิญญาณที่ไม่หวนไหว.

สะพานที่ข้ามนี้มีนามว่า สะพานสุโฆมสงสาร ซึ่ง

สัตว์โลกทั้งสองจะต้องข้ามกันในเมื่อยังมี การเวียนเกิดเวียนตายอยู่ในโลกไม่มีทางหลุดพ้น. ส่วนการทิ้งสตาบักลงในอ่างห้วยสะพานนั้นเป็นการโปรยทานแก่สัตว์โลกที่ตกทุกข์ได้ยากประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งนั้นหมายถึงว่าเมื่อสัตว์โลกถึงแก่มรณะแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างตลอดจนของที่รักกับทรัพย์สินสมบัติที่ได้สะสมไว้ จะต้องสละทิ้งหมดไม่สามารถจะนำติดตัวไปได้ ทั้งนี้เป็นเครื่องหมายเตือนสติแก่ผู้อยู่หลัง ๆ สวรรค์ไว้อย่าได้ประมาท (คือ: ความอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา). สะพานนี้ภาษาจีนเรียกว่า ไ้หน้อเกี้ยว และแม่น้ำนี้เรียกว่า ไ้หน้อโคย.

อันดับ 6.

พิธีบอกประกาศทั่วพรหมโลกเทวโลกและยมโลก

ในพิธีนี้ทำขงยาวรวม 2 ธง แขนง 2 ด้านโรงพิธี

ขงคันที่ 1.

ประกาศอันเชิญบรรดาเทวดานิกายและทวยเทพเจ้า
ทั้ง 10 ทิศมาประทับอนุโมทนา.

ขงคันที่ 3.

ประกาศแก่บรรดา ภูต, บัศจ, เปรด และอสุรกาย
ใหญ่น้อยทั่ว 10 ทิศ ให้มารับส่วนบุญและไทยทาน.

พระสงฆ์สวดมนต์อัญเชิญเทพเจ้ากับสวดมนต์ประกาศ บอก
กล่าวแก่ ภูต, บัศจ, เปรด และอสุรกายให้ตั้งสติฟังอภิธรรมวัน
มีสติญาณระฆังตามพระพุทธรูปเป็นระยะ ๆ และบอกวันที่และสถานที่
ที่ ๆ ประกอบพิธีด้วย.

อันดับ 7พืชโปรยดอกไม้

ในพืชนี้ ต้องจัดดอกไม้ต่าง ๆ หลาย ๆ สีใส่พานถวายแก่พระสงฆ์, พระสงฆ์สวดมนต์ปลางหยิบดอกไม้โปรยไปรอบด้าน.

เบื้องต้นแห่งการมีพืชโปรยดอกไม้ มีอรรถว่า:—

“บรรดาบุตรหลานและญาติได้น้อมมอบดอกไม้สีต่าง ๆ เหล่า นั้นแก่วิญญานผู้มรณะเพื่อน้อมถวายแด่บรรดาหวยเทพยเจ้าทั้ง 10 ทิศ ไว้เป็นสักการะพระศรีรัตนตรัยในการมาเฝ้าพระพุทธเจ้าสดับฟังพระ- พุทฺธมนต์ ณ พืชนี้. กุศลที่ได้โปรยดอกไม้ถวายนี้ วิญญานผู้ มรณะได้รับพรจากเทพยเจ้าเหล่านั้นเป็นสิริมงคลทั้งได้ บุญ อา นิ สงส์ เพิ่มอีกด้วย.”

อันดับ 8.พืชเปิดประตูนรก.

พืชนี้ต้องเอาทรายมาทำเป็นรูปเมือง (สมมติ) มีกำแพง

ล้อมรอบ, มีประตูใหญ่สี่ด้าน นับว่าเป็นเมืองนรก.

พระสงฆ์สวดมนต์ เมื่อเดินมาถึงหน้าประตูเมืองนรก ก็เอา
คทาธุงค์ (ด้ามคทา) กดกับดินทุก ๆ ประตูไป ซึ่งสมมติว่าพระ
สงฆ์ไปยืนสวดมนต์หน้าประตูเมือง เอาด้ามคทาธุงค์กดลงกับดินที่
ประตูใดประตูนั้นก็เปิดออกไป.

เบื้องต้นแห่งการมีพิธีเปิดประตูนรกนี้ ใน

พระอุลลัมพนสูตร 五藏勝會 มีอรรถว่า:—

“ในสมัยพุทธกาล มารดาพระมหาโมคคัลลานเถระไม่เชื่อ
ว่า มีบุญมีบาป ประกอบปณาดิชาติโหดร้ายต่อสัตว์ต่าง ๆ มากมาย
ชอบกินเนื้อเต่า ตะพาบน้ำ งู ฯลฯ ครั้นตายไปวิญญูณก็ไปเป็น
เปรตอยู่ในอเวจี.

พระมหาโมคคัลลานเถระเสด็จวิญญูณไปเห็นมารดาตนทุกข
ทรมาณคอยาร่างกายมีแต่หนังหุ้มกระดูก จึงมีความสงสารมารดา
เป็นกำลัง ก็เข้าฉานนำอาหารใส่บาตรลงไปยังเมืองนรกเพื่อโปรด
ให้มารดาบริโภค. แต่เมื่อพระมหาโมคคัลลานมาถึง ปรากฏว่า

ประตูเมืองปิดเสียแล้ว ก็น้อยใจเอาค้ำคทาฯตรงก้กดลงกับพื้นดิน

(คหาค้ำยาวทำด้วยไม้ 佛錫杖 ส่วนยอดคทาทำด้วยตะกั่ว ลวดลายโปร่งสีแฉกมีรูปคล้ายเสมาธรรมจักรมีล้อกลม 12 ล้อ คล้องติดอยู่กับแฉก. เมื่อพระภิกษุเดินธุดงค์อยู่ในป่าเขายะคทาน้อยู่เสมอ เกิดมีเสียงดังเพื่อให้สัตว์เล็กสัตว์น้อยได้ยิน จะได้หลบหลีกหนีไปจากทางเดิน พระมหาโมคคัลลานเถระถือคทาฯตรงค้ำนี้เสมอ) ทันใดนั้นก็เกิดมีแสงสว่างรุ่งโรจน์ออกจากยอดคทาฯตรงค้ำพุ่งตรงไปยังประตูเมือง และประตูเมืองก็เปิดออกไปเป็นโอกาสให้พระมหาโมคคัลลาเถระได้พบมารดาจน."

พินิจมีเกจิ อาจารย์ตั้งชื่อว่า พิชิตเปิดประตูเมืองนรก

พระสงฆ์สาวกมนต์อาศรัยคุณพระรัตนตรัยไป เปิด ประตู เมือง นรก ทั้ง 18 ชุม โปรตสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยากเหล่านั้นได้มีโอกาสบรรเทาทุกข์ นับว่าเป็นกุศลบุญอันสงฆ์แก่วิญญาณอย่างหนึ่ง.

อันดับ 9.

พิชิตลอยกระทง

ในพิธีนี้ทำกะทง (ใช้ใบตองหรือกระดาษก็ได้) บั๊ฐรูป
เทียน ดอกไม้ จุดปล่อยไปตามน้ำในแม่น้ำหรือลำคลอง.

พระสวดมนต์อัญเชิญพญานาค. เทวดาต่าง ๆ ในบาดาลพิภพ
ให้มาสดับฟังพระพุทธรมณต์ กับบอกกล่าวแก่ปวงภูต, ปีศาจต่าง ๆ ใน
สวคร (แม่น้ำและทะเล) ให้ตั้งสติฟังสาตอภิธรรมในพิธีงเด็กัน.

พิธีนมอรรรถกล่าวว้:

พญานาคเป็นเจ้าแห่งบาดาลพิภพตลอดทั้งทะเล, แม่น้ำ, บึง,
คลอง, หนองน้ำทั่วโลก และพญานาคได้อัญเชิญส่วนหนึ่งของพระ
บรมสารีริกธาตุ (และพระเขี้ยวแก้วองค์หนึ่ง) ไปประดิษฐานไว้ ณ
นาคภิภพ และฝูงเทวดาทั่วสวครจะไปเฝ้านมัสการพระบรมสารี
ริกธาตุตามฤดูกาลเสมอ.

อีกทั้งยังกล่าวว้ ๗ ริมฝั่งแม่น้ำ นัมมเกที ในชมพูทวีป
(ประเทศอินเดีย) มีรอยพระพุทธรบาทซึ่งพระองค์สมเด็จพระสัมมา
สัมพุทธเจ้าได้ทรงประทับไว้แต่ครั้งกระโน้นยังปรากฏอยู่ทุกวันนี้.

พิธีลอยกระทงนี้เป็นพิธีที่ดวงวิญญาณผู้มรณะได้แก่กุศล ทาน
แก่ปวงกตปิศาจในแม่น้ำและทะเลส่วนหนึ่ง ก็ยังให้วิญญาณผู้
มรณะได้ส่งเครื่องสักการะบูชาลอยกระทงตามน้ำไป น้อม กราบ นมัส
การพระบรมสารีริกธาตุ ณ บาดาลภักดิ์กับพระพุทธบาท ณ แม่น้ำ
นันทิ (เข้าใจว่าเป็นแม่น้ำนันทิ) แห่งชมพูทวีปด้วย ทั้งนี้เป็น
การเพิ่มบุญกุศลแก่วิญญาณผู้มรณะด้วยอีกส่วนหนึ่งจึงได้ ถือ เป็น ประ
เพณีสืบมาจนทุกวันนี้.

อนึ่ง พิธีลอยกระทง ชาวจีนถือเป็นประเพณีบำเพ็ญ
กุศลประจำปีให้แก่บรรดาวิญญาณทั้งหลายทั้งปวงที่ไม่มีญาติ เช่น ให้อ
หิวไป และกำหนดกระทำกันในวันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๑ ตามปฏิทิน
จันทรคติจีนในสมัยประกอบพิธี เกี้ยววงเจ ทุกปี ทั้งในและ
นอกประเทศจีน.

อันดับ 10.

พิธีสวดพระพุทธมนต์ หัสตมูทรา หรือหัสถมูททา

(โยคะเปรตทาน)

พิธีที่พระสงฆ์เริ่มสวดพระธรรมคาถาเป็นจบ ๆ และลั่นระฆัง
เป็นระยะ ๆ เรื่อย ๆ จนจบ

ในพระธรรมาธิฐานนี้มีใจความ ยกเอาคุณ พระศรีวิฑนตรี
เป็นที่พึ่งแก่ปวงสัตว์ทุกโลกธาตุ, พระพุทธเจ้า ผู้เป็นตรัสรู้และ
โปรดสัตว์ทั่ว พรหมโลก, เทวโลก, มนุษย์โลกและยมโลกโดย
ประทานพระธรรมของพระองค์ไว้, พระธรรมเจ้า เป็นคำสั่งสอน
ของพระองค์ประจวบดังแสงประทีปอันไพโรจน์นำ ทางให้ปวง สัตว์โลก
ไปสู่สุขคติ, พระสงฆ์เจ้า เป็นผู้ปฏิบัติดำรงพระธรรมไว้ให้ยั่งยืน.

สัตว์ทั้งหลาย ที่ ไปสู่สุขคติแล้วเกิด, ทิณงมชิวตเวียน
เกิดแล้วตายอยู่เกิด, ทิณาลงทนทุกข้อยู่ในอเวจีเกิด, ให้
อุส่าห์ประกอบกรรมอันดีงามจะได้เป็นที่พึ่งของตนเอง ทั้งขอให้ฟัง
บารมีแห่งคุณพระศรีวิฑนตรี จะได้หลุดพ้นจากกองทุกข์ภัยทั้งผอง
และขออันสงส์ในการสดับฟัง พระอภิธรรม พิเศษ คราวนี้ จึง บัง เกิด
ตามคิดที่กั้น. (พากย์จีนเรียกว่า บังเอี่ยมเค้า)

พิธีสวดพระพุทธรูปคือนันยาว ที่สุด พระภิกษุ

เป็นประธานสวดหมวกนังบนธรรมาส์สูงกว่าพระภิกษุรูปอื่น ๆ มีพระภิกษุรองประธาน 2 รูปนั่งซ้ายขวา ส่วนพระภิกษุอื่นก็นั่งเรียงเป็นสองแถวซ้ายขวา. พระภิกษุผู้เป็นประธานสวดพระพุทธรูปคือนันยาวเป็นระยะ ๆ. กะเซ็นสาค ทิพยธัญญसार (ข้าวสารทิพย์ ตัดไปรย ทิพวาริพินทุ (หยาดน้ำทิพย์) ทำ หัตถมุททา (นิ้วมือตราเครื่องหมายเป็นทิพย์ประภาพ) โปรดสัตว์นรกทั้ง 18 ชุม. ส่วนพระภิกษุอื่น ๆ ที่เป็นพระอันดับนั่งซ้ายขวาสวดพระพุทธรูปคือนันยาวเป็นระยะ ๆ โดยเครื่องครัด ทางอุตตริณิกายนับถือว่ามนต์ที่สวดในพิธีนี้วิญญานผู้มรณะได้รับกุศลอย่างใหญ่ไพศาล เป็นทักษิณาทานแก่สัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยากในนรกอเวจีทุกขุมรับความร่วมเย็นทั่วถึงกัน.

อันดับ 11

ถวายพิธีสงฆ์ ถัดแก่ พระสงฆ์ จาก สิบ ทิศ

พิธีนี้ให้นิมิตพระสงฆ์มาประชุมรับถวายสังฆภัตต์ (อาหาร

เสียงพระ) เมื่อพระสงฆ์เหล่านั้นฉันจังหันเสร็จแล้วขออาราธนาสวดมนต์รับอามิสบูชาแก่บุญกุศลให้แก่วิญญาณผู้มรณะโดยเฉพาะ.

เบื้องต้นแห่งการพิธีสังฆัตถ์^๕ มีอรรถใน พระอุลลัมพสูตร ว่า "ในการสมัยที่มารดาพระโมคคัลลานเถระยังมีชีวิตอยู่ ได้กระทำปาณาติบาตฆ่าสัตว์ต่าง ๆ มากมาย ครั้นดับชีพไปก็ไปเป็นเปรตอยู่ในนรก (เรื่องต่ออันดับ 3)

พระมหาโมคคัลลานเถระได้เสด็จมานไปเห็น มารดา ตกทุกข์ออกยาก ร่างกายมีแต่หนังหุ้มกระดูก ก็มีความสงสารเป็นกำลังจึงเข้าฉานนำอาหารใส่บาตร ลงไปยังเมืองนรกเพื่อโปรดให้มารดาบริโภคนั้น ครั้นมารดาพระมหาโมคคัลลานเถระรับบาตรมาพออัปากจะกินก็เกิดเปลวไฟพุ่งออกมา จากปาก ของเธอ โหมอาหาร ใน ขวตรหมดสิ้น.

พระมหาโมคคัลลานเถระจึงได้มากราบทูลเหตุการณ์นี้แก่ สมเด็จพระพุทธรองที่ สมเด็จพระบรมศาสดาจึงตรัสแก่พระมหาโมคคัลลานว่า มารดาเธอได้สร้างกรรมบาปไว้มากมายในชาติก่อน ลำพังเธอ

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าเสด็จประทับแสดงพระธรรมเทศนา ณ นิโครธารามวิหาร เมืองบิลพัตตฺ ครั้งนั้นพระอานนท์เฒ่าหลัก ออกไปบ่าเพ็ญสมาธิในที่สงัด.

ในขณะที่พระอานนท์เฒ่ากำลังบ่าเพ็ญสมาธิปิเวกรรรมอยู่นั้น มีอสุรกายตนหนึ่งเป็นเปรต มาปรากฏกล่าวว่ อีก 3 วันพระเฒ่าท่านจะถึงแก่ภรรณะ. พระอานนท์เฒ่าถามถึงทางแก้. เปรตคนนั้นตอบว่ ต้องทำพิธีอุทิศอุปโลกและบริโลกเป็นไทยทานแก่ฝูงเปรตจึงจะรอด ทั้งพระมหาเฒ่าท่านก็จะมีอายุยืนยาวพ้นนอกรด้วย.

พระอานนท์เฒ่า เข้าเฝ้าพระบรมศาสดา กราบทูลเหตุการณ์ให้ทรงทราบและขอพระพุทธองค์เป็นที่พึ่ง. สมเด็จพระศพล จึงมีพระพุทธปฏิภาตวัสพีธิประกอบเมตตากกรรมแบบนี้ประทานแก่ อานนท์ พิธีจึงปฏิบัติกันต่อมาจนทุกวันนี้.

พิธีทั้งกระชาติในงานกงเด็ก ได้จัดทำรูปพญายมขนาดใหญ เรียกว่ ไต้ช้อเฮย (บนเศียรมีรูปพระกวนอิมเล็กนั้นหมาย

ถึงว่าพระกวนอิม หรือเรียกว่าพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์เจ้าแห่งภาค
มาเกิด สำหรับคุณแลมิให้พวกบี่ศาจแย่งชิงเครื่องเช่นและไทยทานกัน

(อนึ่งการพิธีทั้งกระจากนี้ ชาวจีนถือเอาเป็นพิธีประกอบ
เมตตากรมประจำปี กำหนดทำกันในวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 7
ตามปฏิทินจันทรคติจีนทุกปีเป็นประจำคือ ขีดจ๋วยบัว)

อันดับ 13.

พิธีอัญเชิญสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จกลับ.

พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ อัญเชิญสมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเสด็จจะกลับสู่พระรัตนวิมาน พร้อมด้วยอัญเชิญพระพุทธร
เจ้าองค์อื่น ๆ พระโพธิสัตว์เจ้า กับทวยเทพเจ้าทั้งสิบทิศกลับสู่
มณฑลเทียรนิเวศม์.

อันดับ 14

พิธีส่งวิญญาณกลับ

พิธีนี้เป็นอันดับสุดท้าย

พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ฟัง อำนาจ พระ บารมี อภินิหาร แห่งพระรัตนตรัยอำนาจอันสงส์อันเกิดจากพิธีกรรมองค์นี้ ครั้งนี้ ทั้งสิ้น ให้แก่วิญญาณผู้มรณะรับไปสถิตสถาน ณ แดนสุขภูมิ และเจริญพระพุทธมนต์ด้วยพรให้แก่เจ้าภาพได้รับความเจริญทั้ง สุข ใจดี และสุขภาพตลอดทั่วถึงกัน.

ต่อมาพระสงฆ์สวดมนต์ส่งวิญญาณผู้มรณะหลับและเผาเครื่องกระตาศสมมติเหล่านั้นตามไปให้ในเวลาเดียวกัน.

พิธีกงเต็กจบเพียงเท่านั้น

ในพิธีกงเต็กเท่าที่บรรยายมาแล้วเป็นศาสน พิธี นำดวง วิญญาณผู้มรณะมาประกอบกุศลกัมมปฏิบัติฐาน (กุศลกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย) นับว่าเป็นมหากุศลทานบังเกิดผลกุศลอย่างใหญ่ไพศาลแก่วิญญาณผู้ที่ล่วงดับไปสู่สุคติ (หมายถึงวิญญาณผู้มรณินเมื่อได้รับอุทิศบุญเหล่านั้นแล้ว ก็มีโอกาสมรรเทาจากโทษทัณฑ์ได้ไปจุติเพื่อใช้วิบากกรรมให้เป็นการเสร็จสิ้นไป และจะได้มี โอกาสบำเพ็ญบารมีบรรลุประโพธิญาณในชั้นสุดท้าย).

ส่วนนวนิยายผู้บริสุทธิ์อยู่แล้ว ก็จักได้รับ ปุราปฏิบัติบุญ
(บัตติบุญ) ชุมทรัพย์ คือ บุญ กุศลปฏิการอีกส่วนหนึ่งที่ผู้อื่น
ให้เป็นอุดมอลังการบรรลุลูกกุศลบุญญาภาพเสริมสู่โมกข วิถี มรรคา
ด้วยประการเช่นนี้.

ข้อจลิมภาค

ศาสนพิธีถึงเด็กดั่งได้วิสัยชานาเป็นอันดับ ๆ เพื่อประดับ
ปัญญา ขอเดชาภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยอันเป็นมงคลชัย
นมัสสมาโน เคารพสูงสุดของปวงมนุษย์ทั้งหลาย ดลบันดาลความ
สุภาพ, ความเกษมสำราญ และความเป็นผู้อายุยืน นานพึง
บังเกิดมีแต่ท่านเจ้าภาพ และท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย จงประสบ
ศุภมงคลบรรลุลุทธิวิเศษสำเร็จมรรคผลสมประสงค์ทุกประการเทอญ.

— จบบริบูรณ์ —

ร.พ. สไทย ถนนตีทอง พระนคร ๒๕๐๕

